

KIS LAP

...NÉZTE, NÉZEGETTE. (Lásd a 63. lapon.)

XXIX. kötet, 4. szám.

Ára negyedévre 1 ft 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1885. július 26-án.

A SZERETET ÚTJA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás)

IMENTEK s mikor lépteik zaja már nem hallatszott, a szurtos ficzkó, sebe daczára, villámgyorsan fölugrott és fölemelte a tárczát; rongyos ruhája alá keblébe dugta s visszafeküdt, elfojtott lélekzettel, dobogó szívvvel lesve, valjon látta-e valaki, hogy megmozdult. Nem látta senki, nem járt ott közel senki s a rongyos ficzkó szemében roppant öröm sugárzott.

— Pénzt találtam, ebben a tárczában bizonyosan sok pénz van! Nekik talán kevés, mert ők urak, de nekem sok lesz, én is ur leszek! Az enyém... találtam, hogyné volna az enyém?

Kartai és Andor ezalatt egészen nyugodtan aludtak. Másnap reggel sem mindjárt vette Kartai észre pénze elvesztését. Mikor reggel fölkel, legelőször is védenceze után tudakozódott a korcsmárosnál.

— Az a csavargó? — szólt a korcsmáros. — Isten tudja, hol jár az már.

— Hogyan? Hát elment.

— El ám. Alkalmasint még este szökött meg, mert reggel, mikor a kaput kinyitottuk, már nem láttuk. Most csak körül kell nézmem, nem lopott-e el valamit ez a gézengúz.

— No no, gazd' uram, nem kell mindjárt ilyen gyanusítólag beszélni a szegény fiuról. Bizonyosan jobban érezte magát s azt hitte, már bir tovább menni. No de ezen már hiába törjük a fejünket. Lássuk inkább, mi az én tartozásom.

A korcsmáros megcsinálta a számadást s Kartai a tárczája után nyult. Megütközve kereste minden zsebében, újra meg újra, de hasztalanul, a tárcza eltűnt.

— Nincs a tárczám! Oda minden pénzem!

Andor elsápadt.

— De hol vesztetted volna el, kedves apa? Hiszen tegnap este még a kezében volt... tudod, mikor ott voltunk a kocsiszinben, a betegnél.

— Igen... és ott vesztettem el, rosszul tettem zsebbe... siessünk oda, még talán megtaláljuk.

A korcsmáros szinte gunyosan nevetett:

— Hogy ott megtalálják? No hiszen kereshetik! Most már tudom, mért szökött meg oly hamar az a csavargó ficzkó. Nála van a pénz.

— Oh, az nem lehet! — kiáltá Kartai elszörnyedve. — Olyan gonosz nem lehet. Én jót tettem vele s ő meglopna!

— Jól van jól, hát csak keresse a pénzét. Annyit mondhatok, hogy tegnap este óta egy árva lélek sem volt ott a kocsiszinben, ma reggel az ajtóból én magam néztem be, valjon ott van-e az a ficzkó. Ha ott veszett el a tárcza s az a ficzkó nem vitte el, hát akkor még most is ott van.

Kartai és fia siettek a kocsiszinbe, sokáig kerestek, kutattak, de hiába. A tárcza nem volt ott.

— Most már kétségtelen, elvitte! — sohajtá Kartai.

— Oh a gézengúz sehonnai! — kiáltá Andor dühösen. — Kerülne csak még egyszer elém, majd adnék én neki!

Kartai szel

— Rosszul

a boldogtalan fiú
Alkalmasint soh
mi a jó, mi a h
esuf tettet követ
mind hiába törj
magunkra kell
nak vége, ipark
jussunk.

— Hát nem
akarod látni az.

— Most ma
kedvünket tölt
volt, erre az ut
van. A korcsmá
az órám, neho
akarom csalni. M
ismerősömmek, h
valót. Pár nap a
haza megyünk.

Igy hát a v
lásnak bus vége
ki különben ne
nem vette el a z
igy szólt:

— No, ugy
a ki jót akar te
sehonnaival. De
janak bele. Itt n
megjön a pénzük
emberek.

Ez félig-me
Kartai megírta
tára, aztán kísé
Nagyon szótlanu
untalan összesz
eszébe jutott a
pedig elszomoro

Kartai szeliden mondá:

— Rosszul tennéd, kedves fiam. Ez a boldogtalan fiu nem igen tudja, mit tett. Alkalmasint soha senki sem tanította arra, mi a jó, mi a helyes, nem tudja, milyen csuf tettet követett el. De most már ezen mind hiába törjük a fejünket. Most már magunkra kell gondolnunk. Utazásunknak vége, iparkodnunk kell, hogy haza jussunk.

— Hát nem megyünk tovább? Nem akarod látni az... az ősi kastélyt?

— Most már nincs módunkban, hogy kedvünket töltsük. A mi kevés pénzem volt, erre az utra szántam, az most oda van. A koresmárosnak itt zálogba adom az órát, nehogy azt higye, hogy meg akarom csalni. Még ma írok haza egy jó ismerősömnök, hogy küldjön kölesön utra-valót. Pár nap alatt megjön a pénz, aztán haza megyünk.

Igy hát a vidáman kezdett kirándulásnak bus vége szakadt. A koresmáros, ki különben nem volt épen rossz ember, nem vette el a zálogba kínált órát, hanem így szólt:

— No, ugy-e mondtam? Így jár az, a ki jót akar tenni mindenféle csavargó sehonnaival. De már megesezt, hát nyugodjanak bele. Itt nálam ellakhatnak, a mig megjön a pénzük. Látom én, hogy jóra való emberek.

Ez félig-meddig megvigasztalta őket, Kartai megírta a levelet, elküldte a postára, aztán kísértált Andorral a mezőre. Nagyon szótlanul ballagtak. Andor minduntalan összeszorította az öklét, mikor eszébe jutott a hálátlan tolvaj; Kartai pedig elsomorodott, nemesak azon, hogy

a fiának egészségére szükséges utazást nem folytatja, hanem azon is, hogy jószágáért ilyen csuf hálátlanságot kellett tapasztalnia. Csöndeskén ballagtak hát s egy kis erdő szélén, árnyas fa tövében heveredtek le.

Jó ideig ültek már ott, mikor valami zörejt hallatszott. Nem igen ügyeltek rá, egyszerre oda röpi valami a Kartai lábaihoz, — az a valami pedig az elveszett tárcza volt. Ámulva kapta föl s kinyitotta; a pénz benne volt, hiány nélkül. Andor is ráismert.

— Ki dobhatta ide?

— Csak az a fiu tehetta. Gyorsan nézzünk utána.

Fölugrottak és csakugyan, nem messzire látták a rongyos fiut, ki iparkodott odább állani, a mennyire csak sebesült lába bírta. Utána eredtek s persze mihamar elérték. Kartai megragadta a vállán s a fiu behuzta a fejét, mint a ki várja, hogy nagyot ütnek rá.

— Ereszszen el! — kiáltá aztán. — Hiszen visszaadtam a pénzét... nem vettem el semmit... ereszszen! Ne bántson!

— Nem eresztelek, — felelé Kartai szeliden. — Ne félj, nem bántalak. Csak kérdezni akarok tőled valamit. Mondd, miért vetted el a pénzt, mikor nem a tied volt?

— Ott feküdt előttem, hát... hát azt hittem, elvehetem.

— Nagy kísértés volt ez rád nézve, elhiszem. De ha már elvetted, miért hoztad vissza?

— Azt nem tudom, — felelé a fiu akadozva.

— Már hogyan tudnád! Messze mentél már a falutól?

— Nem igen messze... itt aludtam a fák alatt. Épen tovább akartam menni, mikor láttam, hogy ide leültek a nagy fa alá. Hát akkor visszatértem. Oh, ha csak az ifiur lett volna itt, nem tértem volna vissza.

— Pedig engemet inkább megbántottál! Megloptál, pedig én segitettem rajtad.

— Persze hogy segitettem... nem is loptam én meg... találtam a pénzt... a mit pedig találok, az az enyém.

— Dehogy a tied, azé aki elvesztette.

— Jól van no... hát visszaadtam... mert láttam, hogy olyan szomoruan ül itt, gondoltam, hogy a pénze miatt busul. Bizony ha csak ez az urfi lett volna itt, nem

adtam volna neki vissza... tudom, ő sem segitette volna rajtám... azt sem szivesen tette, a mit tett.

Andor kissé elpirult. Ez a tudatlan, félvad suhanc még megleckézteti. Kartai azonban nagy örömmel így szólt a szegény fiuhoz:

— Nagy örömem van abban, a mit tétél, te szegény árva. Nemcsak a pénz miatt, mert valahogy majd csak segitettem

volna a bajomon. hanem örülök, mert látom, hogy nem vagy olyan gonosz, a milyennek látszottál.

— No, akkor hát most már elereszt, nem ver meg, ugy-e?

— Dehogyan verlek! De nem is eresztelek, mert hova lennél ilyen sánta lábbal? Előbb meg kell gyógyulnod, aztán mehetsz odább. Majd én gondoskodom rólad.

VIDÁM UTAZÁS. (Lásd a 55. lapon.)

A szegény fiu nagyot bámult. Nagy ideje mulhatott annak, hogy nem szólt hozzá senki ily jószággal, még kevésbbé jutott valakinek eszébe, hogy gondoskodják róla. Nem is igen tudta elhinni, de Kartai így szólt:

— Most jöjj velem vissza; ne félj, nem lesz semmi bajod. Aztán ne mozdulj addig, míg a sebed egészen meg nem gyógyul. Fogózzál belém.

A fiu engedelmeskedett és így jutott vissza a faluba, nagy csodálkozására a korcsmárosnak, ki ugyancsak bámult, mikor Kartai elmondta a történeteket és a tárczát is előmutatta.

— No már ezt soha, soha sem hittem volna, — szólt a korcsmáros. — Hogy ilyen sehonnai csavargó a maga jószántából visszaadja a zsákmányt.

— Nincs a jegyzéme Kartai az, hogy a ki jós ne érezzen hálát rossz utra téved kérem, engedje fiu pár napig valamelyik zugoc a mibe a tartása tovább megyek.

— Nem kel felelé a korcsmáros elég maradék, jut eltartom, hogy elördög létére oly Bizza csak reám egy pár jó ember viseli magát, itt faragunk belőle.

A kis uti Kartai és Andor folytatták utjoka dolgozott kissé a mint újra kiutazóként kiverte a fejét.

Mialatt ökö tekintenünk amolyan mely hegyen-völgy óriási kert közep épület volt, egy várkastély, mely építettek hozzá. megbámulhatta, ősan az tünt föl rólak körül olyan mintha senki sem

Az egyik a székben hátradől. Kevés haja hóf

— Nincs azon mit csodálkozni, — jegyzémeg Kartai. — Lássa, ritka dolog az, hogy a ki jóságot, szeretetet tapasztal, ne érezzen hálát és szeretetet, akármilyen rossz utra tévedett is. De most még arra kérem, engedje meg, hogy ez a szegény fiu pár napig itt meghuzhassa magát valamelyik zugocskában. Megfizetem előre, a mibe a tartása kerül, mert én most már tovább megyek.

— Nem kell azért semmit fizetni. — felelé a korcsmáros jószívűen. — Van itt elég maradék, jut neki is. Már csak azért is eltartom, hogy elhagyott, tudatlan szegény ördög létére oly szépen megtért a jó utra. Bizza csak reám... majd beszélék én itt egy pár jó emberemmel s ha ez a fiu jól viseli magát, itt tartjuk, jóra való embert faragunk belőle.

A kis uti kaland ezzel véget ért s Kartai és Andor megint vidámabban folytatták utjokat. Andor néha-néha elgondolkozott kissé a kis csavargó esetén, de a mint újra kint jártak a szép tájon, lassanként kiverte a fejéből.

Mialatt ők így ballagnak, be kell tekintenünk amoda abba a nagy kastélyba, mely hegyen-völgyön túl, gyönyörű tájon, óriási kert közepén emelkedik. Nagyszerű épület volt, egy része sok-százados ősi várkastély, melyhez nagy új palotát építettek hozzá. A ki messziről látta, megbámulhatta, de közlől az tán bizonyosan az tünt föl neki, hogy e pompás urilak körül olyan csöndesség uralkodik, mintha senki sem laknék benne.

Az egyik ablaknál kényelmes karszékekben hátradölve ült egy öreg ember. Kevés haja hóféhér volt, arczára sűrű

ránzczokat vont a nagy öregség, csak szemei ragyogtak még mindig büszkén és tüzesen. Épen most azonban mintha nagyon elégedetlen lett volna valamivel, komoran bámult ki a kastély előtti virágos udvarra, hol pedig nem látott senkit, semmit.

Ez az ősz férfiu a kastély ura volt, az öreg Kartai, nyolczvan éves, törődött aggastyán, ki az egész napot rendesen ilyen mogorva merengésben töltötte. Mindene volt, a mit csak kívánhatott, parancsait pontosan teljesítették, fia, Zoltán, minden nap bejött hozzá egyszer-kétszer. Mégis szerencsétlennek, elhagyottnak érezte magát. Mit ér kincse, gazdagsága, ha senki sem szereti? Mert meg volt győződve, hogy ha engedelmeskednek is neki, de nem szeretik. Egyik fia nem is engedelmeskedett, elhagyta... ki tudja hol van... hosszú évek óta nem is látta; másik fia, ki itt van mellette, nem igen igyekszik, hogy gyöngédséggel kellemes órákat szerezzen az aggastyánnak.

Mozdulatlanul, szomoruan ült ott az öreg ur, mikor az ajtó hirtelen nagy robajjal nyílt meg. Az öreg Kartai haragosan rezzent föl s odanézett, de kissé nyájasabb lett, mikor látta, ki rohan be olyan sebbel lobbal.

Nagyon csinos, finom arczu, élénk villogó szemű leányka volt, körülbelül tíz-tizenegy éves, drága ruhába öltözve. Teréz volt ez, a »kis királyné«, mint tréfából elnevezték. És nemesak tréfából, hanem valósággal kis királyné volt ő ott a kastélyban.

A mint most berohant, meglehetősen figyelmetlenül, zajosan és illetlenül, egye-

nesen odaállt az öreg Kartai elé és így szólt:

— Nagyapa, adj nekem husz forintot.

— Husz forintot? Minek az neked, kis leányom?

— Azt nem mondhatom meg. Apa kilovagolt, hát nem kérhetek tőle, pedig sürgősen szükséges. Van pénz a zsebedben, ugy-e, nagyapa?

— Az majd megválnak. Először azt kell tudnom, mire való ilyen kis leánynak annyi pénz?

— Azt nem mondom meg. — felelé Teréz határozottan.

A nagyapa szigorú tekintetet vetett a gyermekre, de ez csöppet sem ijedt meg és daczosan nézett vissza.

— Jól van. — szólt végre a nagyapa nyugodtan. — Ha nem mondd meg, hát én meg nem adok pénzt. Nagyon is el vagy kényeztetve, rég látom; de én nem fogom szeszélyeidet teljesíteni, mint teszi atyád. Ha megmondod, mire kell a pénz s ha úgy találok, hogy jó és hasznos célra kéred, akkor adok; ha nem, hát nem.

— Jól van, hát nem! — felelé Teréz makaacsul. — Megvárom, míg apa hazajön.

Ezzel ott hagyta a nagyapát és körül-sétálgatott a szobában, nézegetve a képeket, könyveket. Az öreg Kartai félig kedvtelve tekintgetett utána, mialatt ilyen-formát gondolt:

— Akaratos, nyakas kis jószág, nem tágít egy könnyen a kis hamis. Az apja is épen ilyen volt kicsi korában... de még magam is... ez már családi tulajdonság.

Teréz százszor is látta már mind azokat a képeket, könyveket, faragványo-

kat, melyek a nagyapa szobájában voltak, de most fölfedezett valamit, a mit eddig is látott ugyan messziről, de nem nézett meg jól soha. A pamlag fölött egy kis kép függött, melyen két fiu volt lefestve, egészen egyforma ruhában. Az egyik fiu élénk, merész tekintetű volt, a másik szelid, gyöngéd arczkifejezésű. A kis leány fölmászott a pamlagra, leakasztotta a szegről a képet és odavitte a nagyapához, ki háttal levén fordulva, nem látta, mit csinál a leányka.

— Nagyapa, ki ez a két fiu? — kérde Teréz.

Az öreg szinte összerezent, mikor a képre esett a tekintete. Fájdalom és harag látszott az arcán s hevesen mondá:

— Hogy mersz hozzányulni ehhez a képhez? Tüstént tedd vissza a helyére, aztán menj ki a szobámból, te rossz gyermek. Szaporán!

Teréz nem könnyen szeppent meg, de most az egyszer látta, hogy a nagyapa komolyan megharagudott; olyan hangon mordult rá, hogy Teréz majd el-ejtette ijedtében a képet. Sietve engedelmeskedett, aztán sirva futott ki.

A negyedik szobában, a mint mér-gében szinte vakon szaladt, egy magas termetű férfi állt eléje, ölbe kapta és dedelgető hangon mondá:

— No, no, kicsi kis királyném, hát mi a baj? Ki mert bántani?

Teréz rögtön abba hagyta a sirást s örvendve kapaszkodott apja nyakába.

— Oh, a nagyapa úgy rám kiáltott... olyan csunya volt!

Kartai Zoltán tudta, hogy ez nagyon illetlen beszéd olyan kis leánytól; de bár

kemény szívű... csak hideg, doly... egyetlen leányka... szigorú lenni.

már nem élt s... mamát is pótolni... nyezettette, déde... tréfásan így szó...

— Bizonyo... ranczos, megha... pedig nem szab...

— De his... össze egy kis p... gondoltam, nem... Ugy-e, te adsz m...

(Folyt.)

VIDA

*É*N sípolok,
A Vidor
Megtchetyj
Mikor ke...

Hova meg
Csak ha
Ott találj
Ott aratj

Nagy mu
Harangsa
Pedig hi
Munka u

Messze v
De mi m
S a ki én
Haza hoz

kemény szívű ember volt és mindenki csak hideg, dölyfös szavakat hallott tőle, egyetlen leánykájával szemben nem tudott szigorú lenni. Neje, a Teréz mamája, már nem élt s Kartai Zoltán a szelid mamát is pótolni akarta gyermekénél. Kényeztette, dédelgette s most is inkább tréfásan így szólt:

— Bizonyosan hamiskodtál, kis makranczos, megharagítottad a nagyapát. Ezt pedig nem szabad ám tenni.

— De hiszen nem is tettem, mindössze egy kis pénzt kértem tőle, mert azt gondoltam, nem jössz ilyen korán haza. Ugy-e, te adsz nekem husz forintot.

(Folytatása következik.)

VIDÁM UTAZÁS.

(Képpel a 52. lapon.)

ÉN sípolok, Micsi dalol,
A Vidor meg vígan csahol,
Megtéhetjük, jó a kedvünk,
Mikor kedves helyre megyünk.

*Hova megyünk? Meg nem mondom,
Csak ha túl leszünk a dombon.
Ott találjuk jó apánkat,
Ott aratja a búzáinkat.*

*Nagy munkában fárad, görnyed,
Haragszó sem éri ötét,
Pedig hívja jó ebédre,
Munka után pihenésre...*

*Messze van ám, nagy ut nekünk,
De mi mégis vígan megyünk
S a ki értünk izzad, fárad,
Haza hozzuk jó apánkat.*

MIRZA ABDALLAH KINCSE.

— Keleti történetke. —

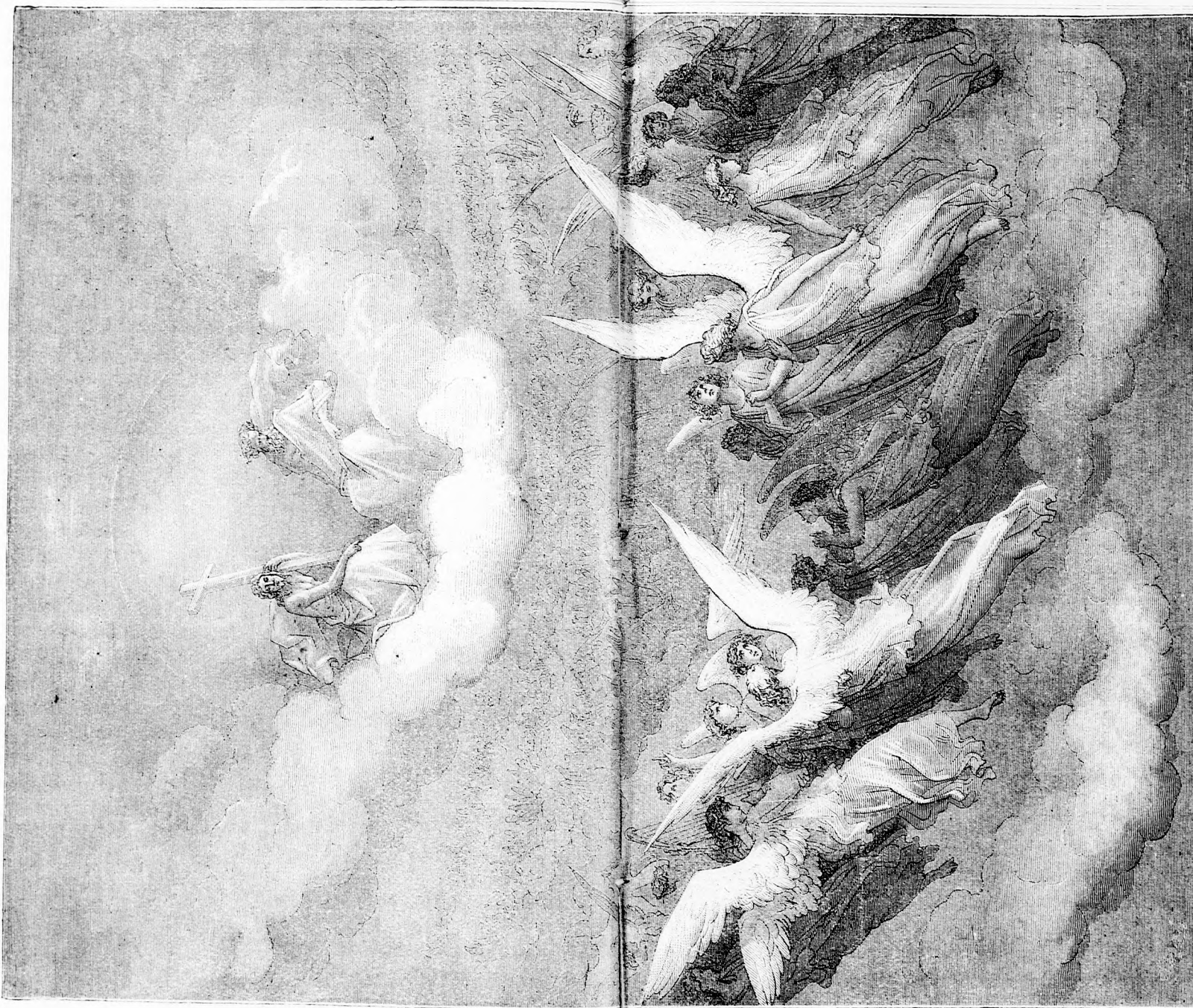
RÉGEN régen, olyan régen, hogy már az esztendejét sem tudnám megmondani, élt híres Tebris városában egy dús gazdag férfiú, a ki a város és tartomány kormányzója volt. Mirza Abdallah volt a neve.

Akad talán köztetek, a ki nem tudja, hol van Tebris városa? Nem veszem rossz néven, mert ha régen híres volt is, de nagy híreből már rég kiesett. Ott fekszik Ázsiában, Perzsia szélén, a kegyetlen, vad kurdok országának szomszédságában. Körülbelül ezer esztendeje, hogy a híres és böles Harun-al-Rasid khalifa neje, a jó Zobeida szultánnő alapította a várost, mert egy jó szellem sugta neki, hogy ott szép és boldog várost teremthet az emberek számára.

A jó szellem nem is mondta ezt hiába és talán ő maga örködött a város fölött, mert hetedhét országban nem volt olyan gazdag és pompás város, mint Tebris. Gyönyörű paloták, fenséges mecsetek, ragyogó bazárok (vásárcsarnokok) emelkedtek mindenfelé. A város körül pázsitos mezők, gazdagon termő szántóföldek, árnyas erdők terültek el, pedig nem igen messzire jobbra-balra sivatag pusztaság nyult messzire. De még ez is hasznára vált Tebrisnek, mert az utasok, kereskedők, kik ezen a tájon jártak, mind betértek Tebrisbe pihenni s naponként hosszú sorban vonultak be a karavánok sokféle országból. Mindennap országos vásár volt ott, messzi idegen országokból odahozták a sok drága szép portékát,

a ki pedig vásárolni akart, szintén oda ment.

Jó dolguk volt Tebris lakosainak, de legjobb Mirza Abdallah kormányzónak. Mert ő neki az volt a legnagyobb öröme, ha kincseket gyűjthetett, már pedig annyi kincset sehol sem gyűjtött volna össze, mint boldog Tebris városában. A hány kereskedő jött a városba, mind sietett a hatalmas kormányzóhoz, hogy neki értékes ajándékkal kedveskedjék. Mirza Abdallah pedig mind beváltotta csillogó aranyakra és ragyogó gyémántokra. Nagy kincsét pedig erős bolthajtásos, vasajtós pinczében tartotta, hova soha sem lépett be senki, csak ő maga. Ott ült órákig, és gyönyörködött kincseiben, melyeknek már sze-

ANGYALOK KARA. (Lásd a 63. lapon.)

rit-számát sem tudta. A viláért sem adott volna belőle egyetlenegy darabot sem, még az édes testvéreinek sem.

Igy élt sokáig boldogan, de egyszerre aztán úgy fordult a dolog, hogy Mirza Abdallahnak semmi-kép sem volt kedvére. Futár érkezett az uralkodótól, Perzsia sahjától és parancsot hozott, hogy a kormányzó olyan gyorsan, a mint csak lehet, gyűjtsön vagy huszezer főnyi sereget. Mert a szomszédos vad kurdok be akarnak törni az országba, a király seregének pedig másfelé van csatázni valója. Szedjen tehát össze elegendő katonát és szerezzen be nekik ruhát, fegyvert, élelmet, még pedig a maga pénzén, mert, mondá a sah parancsa,

»annyi kincset gyűjtöttél már, hogy egy kis részét könnyen föláldozhatod a város javára, mikor én nem küldhetek segítséget. Bizom is benne tökéletesen, hogy az én jeles hivem, Mirza Abdallah mindent meg fog tenni, a mi az ország és város javára szükséges.«

Igy volt ez megírva a sah parancsában és nagyon szépen hangzott, de a fősvény Mirza Abdallah egy csöppet sem találta szépnek. Ellenkezőleg, halálra ijedt és legelőször is leszaladt a kincses boltjába, ott megölelte pénzes zsákait és siránkozva mondá:

— Hogy én megváljak tőletek, drága aranyaim, fényes gyémántjaim! Nem, az nem lehet! Soha!

Igen ám, de azt is tudta Mirza Abdallah, hogy ura és királya, a sah, nem érti a tréfát, ha egyszer kimondta a parancsot. Leütteti a fejét annak, a ki nem engedelmeskedik. Most már mit tegyen.

— Előhivatom Mansurt, a vén bölcsöt, majd ad ő tanácsot.

Nagyon, nagyon öreg ember volt Mansur s messze földön híres a bölcsességéről. Mirza Abdallah parancsára megjelent a palotában.

— Derék férfi, híres jeles bölcs, adj nekem jó tanácsot! Meg akarnak fosztani kincseimtől!

És elmondta a baját, kérdezve, mi-kép kerülhetné azt el, hogy kincseitől ne kelljen megválnia.

— Hatalmas Abdallah, olyan tanácsot én neked adni nem tudok. Urunk és királyunk parancsolt, a város java kívánja, tehát teljesítsd a parancsot. És máskor, ha tudod mi a kötelességed, ne kérj taná-

csozt arra, hogy mit tégy, hanem tedd egyszerűen a kötelességedet.

Mirza Abdallah boszusan kergette ki az öreget. Nem ilyen tanácsot várt ő, hanem valami furfangot, a mivel kibujhatna a parancs alól.

— Majd kitalálok magam valamit, — gondolá.

Még alig kezdett gondolkozni, mikor veritéktől csurgó paripán új futár érkezett.

— Urunk és parancsolónk, a dicsőséges sah, kérdezteti tőled, jeles Mirza Abdallah, megtetted-e, a mit urunk parancsolt? Mert hire érkezett, hogy ellenségeink már fegyverkeznek és pár nap múlva megindulnak.

— Jelentsd urunknak, a dicsőséges sahnak, hogy mindent megtettem, fele vagyonomat, drága kincseimet hűségesen feláldoztam, vásároltam fegyvert, hadiszert; jöhet az ellenség, minket készen talál.

A futár rövid pihenés után lóra ült és elvágatott. Mirza Abdallahnak azonban esze ágában sem volt, hogy legalább utólag teljesítse, a mit a futárnak mondott.

— No persze, majd én elpocsékolom gyönyörű aranyaimat, fényes drágaköveimet! Az nem lehet. Módot kell találnom, hogy másképp segítsek a bajon.

De még mindig csak ezen törte a fejét, mikor a sahtól megint küldött érkezett, még pedig most már magasrangú tábornok.

— Eljöttem, jeles Mirza Abdallah, hogy megnézzem a sereget, melyet gyűjtöttél. Urunk és parancsolónk, a dicsőséges sah, tudni akarja, rendben van-e itt

minden, hogy az hessétek.

— Semmitől Mirza Abdallah.

gyűjtöttem, de nem rejtve tartom a háttérben, itt kémei vannak, a veresünk van; de meg semmit, elbízva és mind egy szálig

A tábornok

De most má

Mirza Abdallah sürgős a dolog, valamire. Csakhog a mit tennie kellett tenni, a mit pedig kép veszedelmes v

Mialatt pedig megérkezett este kodó testvére és t az ország veszedezé- vezérelni a serege lah gyűjtött és föl

A hűtelen k ijedt, de hamar ös és így felelt:

— Nagy dic felséges urunk tes nap reggel majd k

Mustafa khá találta és a nag tért. De nem volt lahnak.

— Most már holnap mindent met. Csak az m eldughatnám kinc találna rá s azt m

minden, hogy az ellenséget visszaverhessétek.

— Semmitől se féljete, — felelé Mirza Abdallah. — Hatalmas sereget gyűjtöttem, de nem mutathatom meg, mert rejtve tartom a házakban. Az ellenségnek itt kémei vannak, hirül vinnék, hány fegyveresünk van; de most nem tudhatnak meg semmit, elbizakodva fognak ide jönni és mind egy szálig levágjuk őket.

A tábornok megnyugodva tért haza.

De most már nagyon nagy lett a Mirza Abdallah aggodalma. Most már sürgős a dolog, el kell magát szánnia valamire. Csakhogy nem tudta mire, mert a mit tennie kellett volna, azt nem akarta tenni, a mit pedig tenni akart, az mindenkép veszedelmes volt.

Mialatt pedig hiába törte a fejét, megérkezett este Mustafa khán, az uralgó testvére és tudatta, hogy mivel nagy az ország veszedelme, hát ő maga fogja vezérelni a sereget, melyet Mirza Abdallah gyűjtött és fölfegyverzett.

A hűtelen kormányzó majd holtra ijedt, de hamar összeszedte a bátorságát és így felelt:

— Nagy dicsőség seregünkre, hogy felséges urunk testvére lesz a vezér. Holnap reggel majd kivonul a sereg.

Mustafa khán ezt rendben valónak találta és a nagy utazás után pihenni tért. De nem volt pihenése Mirza Abdallahnak.

— Most már nincs idő a halogatásra, holnap mindent megtudnak, leütik a fejeimet. Csak az menthetne meg, ha ugy eldughatnám kincseimet, hogy senki sem találja rá s azt mondhatnám, szegény va-

gyok, azért nem teljesítettem a sah parancsát. Csakhogy kutatni fogják mindenütt.

— Ebben már csak megsegít Mausur bölcsessége. Kényszeríteni fogom, hogy adjon jó tanácsot, különben megölöm.

Elment a vén Mansurhoz, fenyegette, de az öreg csak azt mondá:

— Gonoszságra tanácsot nem tudok. De van még egy mód, hogy nagy bűnödöt jóvá teheted. Menj kincseiddel az ellenség elébe és add oda neki váltságul, hogy ne pusztítsa el szép városunkat és jó népünket.

Mirza Abdallah dühösen kirántotta kardját, hogy megölje a makaes öreget. De aztán hirtelen mást gondolt s mosolyogva mondá:

— Köszönöm, jó tanácsot adtál.

Haza sietett s örvendve gondolá:

— Igen, az lesz a legjobb. Elviszem kincseimet a pusztába s ott elásom, még pedig olyan helyen, a merre az ellenség fog jönni. Senki sem fogja gondolni, hogy épen az ellenség elé mentem kincseimmel.

Éjjel, mikor már mindenki aludt, teve hátára kötözte aranynyal, gyémánttal teli zaeskoit, maga felöltözött szegény tevehajesárnak és kiosont a városból. Csakhamar kijutott a sivatagra és ment szaporán, üzte, hajtotta a tevét. De a kincs tömérdek volt, a teve nem bírta sokáig, összeroskadt és nem mozdult helyéből. Mirza Abdallah hiába ütötte-verte, a teve elnyújtózott a földön és nem mozdult.

— Nincs más hátra, ezen helyen ásom el. És hogy ráismerjek a helyre, megölöm a tevét, a csontja lesz a jel.

Leszedte a tevéről a terhet, de a teve, alighogy ezt érezte, föluggott és

elszökött, vissza nem tért többé. Mirza Abdallah dult-fult, de nem tehetett semmit. Fogta tehát az ásót, melyet magával hozott és mélyen elásta a kincset, aztán az ásót is mélyen a homok alá temette. Mire megvirradt, elkészült munkájával.

És mire megvirradt, nagy sereggel jött az ellenség. Ott találták Mirza Abdallah-t s azt hívén, valami szegény ember, befogták hadiszer hurezolására. És a hűtelen kormányzó aztán látta, miként rohanja meg az ellenség a szép Tebris várost, melynek nem volt védelmezője, látta mint perzseli föl a palotákat! Romhalmaz lett a fényes város helyén, nem is épült föl soha többé. S mintha az ég maga is haragudott volna, szörnyű vihar, szélvész támadt, mely három nap és három éjjel tartott.

Mirza Abdallah nem igen bánta a város vesztét, de mikor a szél zúgott, akkor ő is kétségbeesett. Mert tudta jól, mi a szélvész ott kint a sivatagon. Hegyekbe hordja a homokot és senki sem ismer rá, hol járt tegnap; egészen megváltozik minden.

Az ellenség elvonult, a város romokban hevert, csak kevés lakos maradt életben. Ott jártak busan a romok közt. Kint pedig a sivatagon bolyongott Mirza Abdallah és kereste a helyet, hová éjjel elásta a kincsét. Kereste hetekig, hónapokig, esztendőig, de mind hiába. Megöregedett, megöszült, de még mindig hiába kereste a kincsét s a kik látták, tébolyodottnak gondolták a szegény öregot, senki sem tudta mily szörnyen lakolt. A kincset pedig azóta nem találta meg senki.

PATAK PARTJÁN.

Kis patakesa partján
Nefelejts virít,
Kis lány nyújtogatja
Értte kezeit.

*Ugyen késő este
Ugyan miért teszi?
Azért, mert most észre
Senki sem veszi.*

*Nefelejts-virágból
Szép bokréta lesz
S a mamának reggel
Majd azt sugja ez:*

*»Születésnapodra
Kedves jó mamám
Szerető leánykád,
Minden jót kíván.«*

A DENEVÉRE

— Természe

NYÁRI estén
akárhányszor
mikor hirtelen
suhant előttem
állat, mely azonban
— Oh, az a csodás
akárhány ember.

Már az igazság
nem szép, de hát
bizonyít, ha valaki
Azért még lehet
különb akármilyen
épen így van a m
véruink is. Tudatla
sokszor kiüozzák,
gyötrelmek közt
azt hiszik, hogy
ilyesmit láttok, m
gosítsátok föl a t
szegény denevérün
okok, hanem még
és éjjel pusztítja
azokat, melyeket a
ben pihenő madar

Sok babonát
azért is, mert este
róla. Szemei nem
ságot, ezért nap

A DENEVÉREK NEMZETSÉGE.

— Természetrizsi esevágés. —

TYÁRI estén kint sétálgatva, tudom, akárhányszor összerendeztetek, mikor hirtelen, villámgyorsan el-suhant előttetek valami madárforma állat, mely azonban mégsem madár.

— Oh, az a csuf denevér! — kiált fel akárhány ember.

Már az igaz, hogy szépnek bizony nem szép, de hát az még semmit sem bizonyít, ha valaki vagy valami csunya. Azért még lehet a legderekabb, sőt sokkal különb akár melyik szép legénynél. És épen így van a mi szegény csunya denevérünk is. Tudatlan, kegyetlen emberek sokszor kinozzák, kapura szögeznek és nagy gyötrelmek közt engedik kimulni, mert azt hiszik, hogy valami gonosz állat. Ha ilyesmit láttok, ne tőrjétek, hanem világossítsátok föl a tudatlanokat, hogy a mi szegény denevérünk nemcsak kárt nem okoz, hanem még hasznót tesz, mert este és éjjel pusztítja a kártékony rovarokat, azokat, melyeket az ilyenkor már fészkekben pihenő madarak nem bántanak.

Sok babonát fogtak rá a denevérről azért is, mert este röpked, mintha ő tehetne róla. Szemei nem tűrik a nagy világosságot, ezért nappal homályos helyekre

búvik és alszik. Ha ilyenkor megzavarják, világosságot hoznak rejtekébe, ijedten mozgolódik, röpked és félénken menekülni igyekezik; mert fél ő az embertől, nem hogy bántaná. De azért kitartással, jó bánással meg lehet a fiatal denevért is szelidíteni, annyira hogy ismeri gazdáját, ott mászkál körülötte, felröppen a vállára, és hízelkedik.

Régebben azt hitték az emberek, hogy a denevér valami madárfajta, de most már tudjuk, hogy semmi köze a madarakhoz, hanem emlős állat, melynek lábai között bőrszárny van, ezzel röpköd. Azt is hitték hajdan, hogy vak, pedig épenséggel nem az s ha a nappali fényt nem szereti is, annál jobban lát az esti szürkületben. Az éjjel szállongó kis rovar röptiben fogja el, mikor mi észre sem vesszük azt a csöpp bogarat, lepkét. Azért is röppen oly gyorsan, de még egy más okból is: az ő szárnya nem olyan tökéletes, mint a madaré, nem is tudja röpködését oly jól kormányozni, tehát leginkább csak egyenes irányban iramodik neki. Néha, de nagyon ritkán, megesik, hogy beleütközik olyan tárgyba, mely véletlenül, hirtelenül kerül eléje; nem tud gyorsan félreröppenni s ijedten kapaszkodik bele éles körmeivel abba, a mibe beleütközött. Innen támadt az a babona, hogy az ember hajába szeret kapaszkodni. Dehogy szeret! Ő van leginkább megijedve, ha véletlenül ez a baj megesik rajta.

Némelyik fajta denevér csak este, mások egész éjjel röpködnek prédájok után. Mivel jókora állatok, természetesen tömérdek rovar kell hozzá, hogy jól lakjanak. A sok rovar elpusztításával

tehát nagy hasznot tesznek az embernek. Reggelre visszatérnek sötét rejtekökbe s ha véletlenül ilyen denevér-tanyára akadnak, hagyják békében nyugodni a csuf, de hasznos állatokat.

De ha a mi denevérünk hasznos állat, meg kell vallanom, hogy vannak neki rokonai, melyek épenséggel nem olyan jóra való, sőt méltán állanak rossz hírben, mert részint más állatok véréért szeretik szívni, részint a gyümölcsfélékben tesznek nagy kárt. De ezek a denevérfajok tőlünk mind nagyon messzire, idegen országokban, még pedig a forró égőv alatt élnek.

Déli Amerikában vannak olyan denevérek, melyek megtámadják a szabadban alvó állatokat, lovat, szarvasmarhát és véréért szívják. Mondják hogy az embert is megtámadják ilyenféle módon. Egyik fajról, a vampirról, azt a mesét találták ki, hogy szárnyaival legyezi és mély álomba szenderíti áldozatát, melynek a véréért szívja. De ez csak mese és általában még nagyon keveset tudunk biztosan e messze földön élő állatokról. Azért hát a sok roszt, a mit róluk beszélnek, nem kell éppen mind elhinni.

Hanem a gyümölcssevő denevérek, azok már csakugyan garázda legények. Déli Ázsiában, Afrikában és Ausztráliában van a hazájok. Töméntelen sokan vannak és néha úgy ellepnek egy-egy fát, hogy vastag galy is leszakad a súlyuk alatt. Mialatt a gyümölcsöt pusztítják, folyton csattogtatják szárnyaikat s e zaj már messziről hallható. A mi denevérünk-től abban is különböznek, hogy reggel is előjönnek egy kis időre, még pedig azért, hogy a hajnali harmattól nedves szárnyu-

kat a napon megszáritsák. Azután visszatérnek rejtekökbe és csak az esti szürkületkor jönnek elő. Ekkor aztán jaj a gyümölcsösöknek! A zsákmányon sokszor össze is vesznek egymás közt s a melyik egy-egy szép gyümölcsöt kaparított meg, arra ketten-hárman is rárontanak, hogy elragadják tőle. Sikongatva viaskodnak, tépik egymást éles körmeikkel, míg végre egyik vagy másik győztesen elröpül biztos helyre a jó csemegével.

A gazdák persze védekeznek a rablók ellen, de ez nem könnyű dolog, mert nem igen tudják, honnan, mikor kerülnek elő a rablók. A denevérek ugyanis nappal biztos rejtett helyen pihennek és éjjel öt-hat mértföldnyire, sőt még messzebbre is elkalandoznak eleséget keresni. Így aztán soha sem tudhatja senki, mikor lepik meg termését a hivatlan vendégek. Pedig ahol egyszer rákaptak, ott nagy pusztítást okoznak.

Néha a falvakban reggel mámorosan támolgó, vergődő, vagy éppen egészen mozdulatlanul a földön heverő denevéreket találnak. Ezek részegek. Az ottani lakosok tudniillik szeszes italt készítenek a kókuszdióból és éjszakára kiteszik a szabadba, hogy hűvös maradjon. A denevérek pedig nagyon szeretik ez italt s ahol rábukkannak, addig szüresölik, míg megrészegednek. Persze, meglakolnak keserűen, mert nem tudnak hazatérni rejtekökbe s az emberek megölik. Ilyen italhoz természetesen ritkán jutnak hozzá, vizet kell inniük s nagyon mulatságos látvány, mikor isznak. Nem a partról isznak, hanem keresnek bokrot, fát, melynek ágai lehajolnak a víz fölé. Az ilyen

ágon aztán megk
lefelé függve szüres

Természetes,
kony állatokat az e
a mi jámbor, árt
tehet róla, hogy il
van. Ő nem vét se
nunkra van, azért
zuk őt.

ANGYAL

(Képpel a 5.)

HA ÖRÖMÜNK VAN
esik szívünk
Egek urához. Ha ö
a Mindenhatónak,
boldogságot juttat
sújtott le, segítség
mény száll keblün
vigasztalni, meghal

A kiben igazi
is feledkezik meg so
hite javára szolgál
napokban nem les
vesztét okozhatná;
nem csügged el, nem
segedelmével, bec
előbb-utóbb ismét
szívvel akar felfohá
hoz, annak követnie
jót kell cselekedni
még szándékát is.

Minden időkl
Isten tiszteletére v
legszebb, legremeke
és kéz alkotni képe
épületek, melyeke
templomok; a legfő
Isten dicsőségéről z
legremekebb műve
szetes, hogy a mit
menyországról, ang
zelet, mert halandó
soha, tehát le sem

ágon aztán megkapaszkodnak s fejfelé lefelé függve szürcsölgetnek vizet.

Természetes, hogy az ilyen kártékony állapotokat az emberek pusztítják. De a mi jámbor, ártatlan denevérünk nem tehet róla, hogy ilyen gonosz atyafisága van. Ő nem vét senkinek, sőt nagy hasznunkra van, azért tehát mi is oltalmazzuk őt.

ANGYALOK KARA.

(Képpel a 56—57. lapokon.)

HA ÖRÖMÜNK VAN, ha bánatunk van, jól esik szívünknek felfohászzkodni az Egek urához. Ha örömért, hálát rebegünk a Mindenhatónak, kinek végtelen jósága boldogságot juttatott számunkra; ha bánat sujtott le, segítségét könyörögjük és remény száll keblünkbe, hogy meg fog vigasztalni, meghallgatja fohászkodunkat.

A kiben igazi vallásos áhitat él, nem is feledkezik meg soha Istenről. És őszinte hite javára szolgál, mert a szerencsés napokban nem lesz elbizakodottá, a mi vesztét okozhatná; viszont balsors esetén nem csügged el, nem esik kétségbe és Isten segedelmével, becsületes iparkodással előbb-utóbb ismét boldogul. S a ki tiszta szívvel akar felfohászzkodni a Mindenhatóhoz, annak követnie kell az Ur parancsait: jót kell cselekednie s kerülni a rossznak még szándékát is.

Minden időben, minden népeknél Isten tiszteletére volt és van szentelve a legszebb, legremekebb, a mit emberi elme és kéz alkotni képes. A legnagyobbszerű épületek, melyeket a földön láthatni, templomok; a legfölségesebb zene az, mely Isten dicsőségéről zeng és a festőművészek legremekebb művei a szent képek. Természetes, hogy a mit a festőművész fest a menyországról, angyalokról, az csak képzelet, mert halandó ember nem látta azt soha, tehát le sem festheti igazán. De az

áhitatos művész a szentírás nyomán mégis élénkbe festi, a mint ő azt képzelettel s jeles művével áhitatra ragad minket is. Látni véljük, a mint a mennyeekben minden világok fölött trónol az Ur, mindeneknek alkotója s körülte lebegnek az angyalok, zengve az örök jó és véghetetlen hatalmas Isten dicsőségét.

A földről, gyarló ember ajkáról felszálló ima is talán ez angyalok karának zengésébe vegyül s azzal együtt jut el az Urhoz, ki bizonynyal meghallja, ha az ima tiszta szívből eredett.

Legyetek rajta, hogy imátok mindig ilyen legyen, hogy az angyalok énekébe vegyülhessen, mint őszinte jó és nemes szív kedves szózata.

A HALÁSZMADÁR ÉS A HALAK

— Állatmese. —

(Képpel a czímlapon)

HSŐNDES, meleg nyári napon ott üldögélt a halászmadár egy csónak orrán. A csónak oda volt kötve a karóhoz és szeliden rengett a víz szélén, nem ült benne senki, mert az öreg halászt hirtele nében haza hívták valami sürgős dolog miatt. De még vissza akart térni, azért hát ott hagyta minden szerszámát.

A horog ki volt vetve s a fonál végére kövér rovar volt tűzve csaléteknek vigyázatlan halacsák számára. A csónak fenekén pedig mindenféle más halász-szerszám fektült.

Mindezt sokáig nézte, nézegette a halászmadár s végre így szólt:

— Az már mégis csunyaság, a mit ez az ember mivel. Milyen mindenféle furfangos, kegyetlen szerszámokkal jön ide, hogy elfogja, megölje a halakat. Ha én ember volnék, valóban szégyelném, hogy ilyen kegyetlen módon mulassak.

És a bölcselkedő halászmadár nagyon csóváltatta a fejét. Aztán megint körül nézegetett.

— Ni, a horgot ki is vetette s több hal közeledik a csalétek felé. Milyen szép kövérek! Épen jó volna nekem ozsounára... Ha már ez a kegyetlen ember idecsalja őket, mért ne legyen nekem hasznom belőle? Megkaparitok egyet.

Kiterjeszté szárnyait, hogy lecsapjon a vizre; de az óvatos halak észrevették mozdulatát és elosontak. A halászmadár boszusan üldözte őket a víz fölött, remélve, hogy valamelyik majd feljön a mélyből s ő megkaparíthatja. De azoknak bizony volt eszök és lent maradtak a mélységben.

A halászmadár mérgesen és éhesen telepedett le egy fára s ekkor jó messzire a víz közepén egy öreg hal kidugta a fejét.

— Csak boszankodjál, gonosz rabló! De legalább máskor ne szenteskedjél, mint az imént tetted, mintha te nem épen oly kegyetlenül üldöznél minket, mint az a furfangos halász.

A halászmadár haragosan felelé:

— Az más! Nekem szükségem van halra, mert ebből élek, de ő neki nincs rá szüksége. Én nagyon sajnálom, hogy bánthanom kell a szegény halak nemzetiségét.

— Dehogyan sajnálsz! Hanem úgy van az, hogy a maga rossz tette mentésére mindenki talál kifogást, még akkor is, ha mást megítél épen olyan tett miatt. Azért hát, kedves barátom, ha ítélni akarsz mások fölött, vigyázz először is arra, hogy magad ne essél ugyanolyan hibába.

A halászmadár mérgesen felröppent, hogy a vakmerő halat bekapja, — de a hal hirtelen lebukott a mélybe és onnan csak nevette ellenségét.

A »KIS LAP« XXIX. köt. 1-ső számában közölt kockásrejtély megfejtése:

I b i s z
B ó r a
I n n
s ó
z

Helyesen fejtették meg: Stankovics Eugénia és Szilárd, Geduly Vilma, Liedemann Olga, Rosenberg Emma (hiányosan), Redlich Ella, Zsitvai Lola, Hubert testvérek, Kokesch Ludmilla, Kűszler Gizella, Körmendy Aranka és Feri, Schwarz Jolán, Racsov testvérek (kinek az írása? F. b.), Pollák Kornélia és Ilona, Dobos Károly, Strasser Géza, Krausz Aranka, Hoselitz Etelke, Reiner Vilma és Olga (sajátkezű irást kívánok. F. b.), Roth Eugénia, Bardach Gizella és Henrik, Schlesinger Mariska és Löwy Leontin, Pávai Ágnes, Schvitzer Nóra és Anna, Klein Ilka, Werkner Rikárd, Csáky Fancsy, Kövály Ilka, Schwarz Berta és Józsi, Dezsán Péterke, Szemenyei testvérek, Pollák Samu és Gyula, Kralovszky Adrienne, Böhm Margit, Pámmer testvérek (gondosabb írásra törekedjétek. F. b.), Lang Franciska, Latkóczy Etel, Rudnay Margit, Kohányi Gizella, Doromby Gyula, Forster Elvira, Goldberger Hugo, Horváth Berta, Vitályos Mariska, Szilágyi József és Beró, Rausch Elza és Irén, Strasser Katinka és Adél, Gutmann Klemiczka, Cserna Erzsike, Páll Béla, Braun Aranka, Szmrecsányi Ödön és Géza, Miéville Emma, Mihalik Lajos, Roth Gyula, Szokolovits Iván, Zágler Irén, Rédl testvérek, Frank Béla, Poláček Blanka és Friczi, Karakásevics Jozefin, Weidlich Irma, Dousa Vilma és Irma, Salamon Klára, Farkas Géza, Fromm Erzsé (kicsiben mult, hogy megfejtésedet félre nem tettem, amire jogot adna leveled rongyos szélé. F. b.), Berger Helén (Lám ezt a leveledet is, melyben bizonygatod, hogy hiszen te sohasem irsz rondán, bepoczáztad a lev. laplegszéleig: egyébként a megfejtés meg nem jelenésének az is lehet oka, hogy a leveledet nem kaptam meg. F. b.), Spilenberg Mariska, Gaál Emma, Rausch Margit, Schlésinger Ida, Maderspach Julka és Janka.

*

A »KIS LAP« XXIX. köt. 2-ik számában közölt találós mesék megfestése:

Dió (mogyoró), füst.

Helyesen fejtették meg: Gosztonyi Klára, Raditz Ignác, Latzkó Hugó, Weidlich Irma, Könczey Mariska, Hauzer Ilus (részben), Szentes Margit és Lajos, Politzer Leó, Politzer Margit és Arthur, Rosenberg Emma.